

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ДИРЕКТОРАТ ЗА ЕКОНОМСКА ИСТРАЖИВАЊА И СТАТИСТИКУ

СЕКТОРСКА КЛАСИФИКАЦИЈА ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ ЈЕДИНИЦА ПРЕМА ЕВРОПСКОМ СИСТЕМУ РАЧУНА (ESA2010)

Секторска класификација институционалних јединица према Европском систему рачуна (ESA2010) врши се према следећим секторима и подсекторима:

S.11 Нефинансијски сектор

- S.11001 Јавна нефинансијска привредна друштва
- S.11002 Остала нефинансијска привредна друштва

Нефинансијски сектор чине независна правна лица чија је претежна делатност производња робе и нефинансијских услуга.

Јавна нефинансијска привредна друштва (јавна предузећа) чине предузећа која обављају делатност од општег значаја, а које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

Остала нефинансијска привредна друштва чине сва остала нефинансијска правна лица која се не класификују у јавна предузећа, односно домаћа предузећа која не припадају финансијском сектору.

S.12 Финансијски сектор

Финансијски сектор састоје се од свих правних лица чија је основна пословна активност пружање финансијских услуга. Састоји се од правних лица која су укључена у финансијско посредовање и/или помоћне финансијске активности.

- S.121 Народна банка Србије
- S.122 Банке
- S.123 Фондови очувања вредности имовине (новчани фондови)
- S.124 Инвестициони фондови
- S.125 Остали финансијски посредници осим друштава за осигурање и пензијских фондова
- S.126 Помоћне финансијске институције
- S.127 Повезане финансијске институције
- S.128 Друштва за осигурање
- S.129 Пензијски фондови

Монетарно финансијске институције (МФИ) чине Народна банка Србије, банке и фондови очувања вредности имовине.

Фонд очувања вредности имовине (новчани фонд) (S.123) најмање је ризична врста отвореног инвестиционог фонда који инвестира у краткорочне висококвалитетне инструменте.

Инвестициони фонд (S.124) јесте институција колективног инвестирања у оквиру које се прикупљају и улажу новчана средства у различите врсте имовине с циљем остварења прихода и смањења ризика улагања. Инвестиционим фондом сматрају се и инвестициони фондови који улажу у некретнине, односно у друге инвестиционе фондове.

Остали финансијски посредници осим друштава за осигурање и пензијских фондова (S.125) претежно су укључени у финансијско посредовање, при чему не стварају обавезе у облику готовине, депозита, инвестиционих јединица, односно акција инвестиционих фондова или техничких резерви осигурања, и углавном су оријентисани на дугорочне облике финансирања. Остале финансијске посреднике чине: даваоци финансијског лизинга, факторинг и форфетинг компаније, друштва за управљање фондовима секјуритизације, правна лица укључена у потрошачке кредите и привредна друштва која се баве финансирањем физичких и правних лица, специјализована финансијска предузећа попут предузећа заједничког и развојног капитала као и предузећа која се баве финансирањем извоза/увоза.

Примери осталих финансијских посредника осим друштава за осигурање и пензијских фондова су: даваоци финансијског лизинга који имају дозволу за рад Народне банке Србије, факторинг друштва која имају решење Министарства финансија за обављање посла факторинга, *Diners club*, Агенција за осигурање и финансирање извоза РС.

Помоћне финансијске институције (S.126) су уско повезане с финансијским посредовањем, али које саме нису финансијско посредовање.

Помоћне финансијске институције чине: брокери и дилери хартијама од вредности и изведеним финансијским инструментима, правна лица која обезбеђују инфраструктуру за финансијска тржишта, правна лица која издају гаранције, друштва за управљање добровољним пензијским и инвестиционим фондовима, овлашћени мењачи (који нису регистровани као предузетници), непрофитна правна лица која служе финансијском сектору, али нису укључена у финансијско посредовање и сл.

Примери су: Београдска берза, Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, Комисија за хартије од вредности, Удружење банака Србије, Удружење осигуравача Србије, Асоцијација лизинг компанија и др.

Повезане финансијске институције (S.127) чине привредна друштва која нису укључена у финансијско посредовање нити у пружање помоћних финансијских услуга и код којих већина било њихових потраживања или обавеза не произлази из трансакција на отвореном тржишту. У повезане финансијске институције убрајају се холдинг компаније, институције које пружају финансијске услуге користећи искључиво сопствена средства или средства добијена од спонзора, те сnose ризик у случају да дужник не изврши обавезе и државни фондови за посебне намене уколико се класификују у финансијски сектор.

Према Уредби о класификацији делатности („Службени гласник РС“, бр. 54/2010) холдинг компаније имају шифру делатности 64.20. Међутим, сва привредна друштва која имају ову шифру делатности или у називи имају реч „холдинг“ не класификују се у сектор S.127 пошто не испуњавају услове. Наиме, према *ESA2010* холдинг компаније чине правна лица која поседују

контролни ниво основног капитала групе зависних привредних друштава и чија претежна делатност јесте поседовање групе предузећа. Холдинг компаније које се класификују у овај сектор не пружају ниједну другу услугу друштвима чији капитал поседују, тј. оне не обављају текуће административне и менаџерске послове зависних предузећа. Данас у Републици Србији послује мали број предузећа која се класификују у сектор повезане финансијске институције.

Друштва за осигурање (S.128) чине друштва за осигурање која имају дозволу за рад Народне банке Србије и Национална корпорација за осигурање стамбених кредита.

Пензијске фондове (S.129) чине добровољни пензијски фондови који имају дозволу за рад Народне банке Србије.

S.13 Сектор државе

Сектор државе чине сви државни органи и институције на свим нивоима, фондови социјалног осигурања и непрофитне институције које контролише и финансира држава.

S.1311	Републички органи и организације
S.1313	Јединице локалне самоуправе
S.1314	Фондови социјалног осигурања

Републички органи и организације (S.1311) састоје се од свих административних делова државних и осталих централних институција чија се надлежност простире над укупним економским подручјем Републике Србије, изузев фондова социјалног осигурања. У републичке органе и организације укључена су и правна лица из друштвених делатности која се финансирају из буџета. Такође, укључене су и оне непрофитне институције које контролишу и углавном финансирају републички органи и институције и чија се надлежност простире над целом економском територијом.

Јединице локалне самоуправе (S.1313) укључују јавну администрацију чија се овлашћења простиру над локалним економским подручјем. У локалну самоуправу укључени су покрајински органи и организације, општине и градови и друге институције и установе на нивоу покрајине, општине и града. Такође, укључене су и оне непрофитне институције које контролише и углавном финансира локална самоуправа и чија је надлежност ограничена на економско подручје локалне самоуправе.

Фондови социјалног осигурања (S.1314) укључују све републичке и локалне институционалне јединице чија је основна активност пружање социјалних бенефиција и осигурања.

Фондове социјалног осигурања чине: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије, Републички фонд за здравствено осигурање Србије, Национална служба за запошљавање и Фонд за социјално осигурање војних осигураника.

S.14 Сектор становништва

Сектор становништва обухвата физичка лица, предузетнике и пољопривреднике – физичка лица која су носиоци, односно чланови регистрованог породичног газдинства. Становништво укључује појединце или групе појединаца као потрошаче и произвођаче робе и нефинансијских услуга које користе искључиво за властиту употребу, као и предузетнике који производе тржишна добра, нефинансијске и финансијске услуге (тржишни произвођачи).

S.15 Непрофитне институције које пружају услуге становништву (НИПУС)

Непрофитне институције су добровољне и невладине недобитне организације засноване на слободи удруживања више физичких или правних лица, основане ради остваривања и унапређења одређеног заједничког или општег циља и интереса који нису забрањени Уставом или законом. Непрофитне институције које пружају услуге становништву састоје се од непрофитних институција које су независна правна лица која служе становништву и која су приватни нетржишни произвођачи. Њихови основни извори прихода углавном су добровољни прилози у новцу или натури од становништва у својству потрошача, средства добијена од Владе Републике Србије и приходи од властите имовине. Ова категорија обухвата синдикате, професионална удружења (осим удружења финансијског сектора) и академска друштва, удружења за заштиту потрошача, политичке странке, цркве, верске заједнице, културне, рекреативне и аматерске спортске клубове, добротворне организације и сл.

S.16 Финансијски сектор у стечају

Институционалне јединице финансијског сектора које су у поступку стечаја и ликвидације.

S.17 Нефинансијска правна лица у стечају

Нефинансијска правна лица која су у поступку стечаја и ликвидације.

S.2 Сектор иностранства (нерезиденти)

S.211 Државе чланице Европске уније (правна и физичка лица)

S.212 Институције и тела Европске уније

S.22 Државе и међународне организације изван Европске уније (све остале државе света—правна и физичка лица).

Нерезиденти имају значење утврђено у Закону о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 31/2011, 119/2012 и 139/2014).

Класификација у оквиру сектора иностранства врши се према седишту нерезидентне институционалне јединице.